(11.30) 03.07.86 1

LA PROXIMA ETAPA.

Jordi Solé Tura

Aparentment res no ha canviat després de les eleccions generals. El PSOE ha conservat la majoría absoluta i Coalició Popular ha repetit gairebé matemàticament els seus resultats de les eleccions de 1982. El bipartidisme sembla,doncs, consolidat per una temporada més. El C.D.S. d'Adolfo Suárez s'ha inserit en el sistema, però en una pqsició insòlita que ni és de dreta, ni de centre ni d'esquerra sinó tot el contrari i Esquerra Unida ha fet un petit forat, però no li serà fàcil eixamplar-lo.

Les eleccions han confirmat,doncs, l'estabilitat del sistema sorgit de les eleccions de 1982 i aquest és un resultat força notable en un país com el nostre, que ha arribat tard a la democràcia i encara no ha consolidat un sistema de partits. Però,més enllà de tot això, les eleccions han produït dos altres resultats importants. El primer és el fracàs de l'operació reformista. L'altre és la modificació de la correlació de forces a Catalunya i al Pais Basc.

La desfeta de l'operació reformista és el fracàs de l'intent més important que s'havia fet en els últims anys per a començar a reconstruir la dreta espanyola. Aquestes eleccions han confirmat allò que ja se sabía des de les de 1982: que Coalició Popular i el seu líder Fraga Iribarne havien tocat sostre i que aquesta dreta no podia anar més enllà, és a dir, que no podia ser una alternativa al PSOE. Alguns sectors significatius de la dreta econòmica i social d'Espanya, conscients d'aquesta limitació, han propiciat l'operació reformista i han jugat molt fort per potenciar Miquel Roca com un dels possibles candidats a líder de la nova dreta reconstruida. L'error de l'operació no ha estat la tria del possible líder sinó el plantejament de l'operació en si a partir de Convergència i Unió. Quan els responsables del diari "ABC" van nomenar Jordi Pujol l'"espanyol de l'any" van creure que l'experiència de C.i.U. era transplantable a la resta d'Espanya i el mateix van creure els restants promotors de l'operació. En això van coincidir amb l'aspiració profunda dels dirigents de Convergència, sempre fidels a la línia de Prat de la Riba i de Cambó, que entenia i enten el nacionalisme a Catalunya com una plataforma per governar a Madrid. I tots, confabulats en l'error, es van llançar a l'operació, oblidant que en cap país democràtic mai un partit nacionalista d'àmbit específic no ha conseguit d'arribar al poder a nivell de tot l'Estat sense deixar de ser el que és. Aqui han volgut jugar totes les cartes alhora i el resultat ha estat una inextrincable barre-

ja i un espectacular fracàs. La via de l´operació reformista queda, doncs, tancada, tant per als sectors econòmics i socials que l´han propiciada com per a Convergència i Unió. La dreta espanyola s´haurà de reconstruir per altres camins i aquesta serà, sense cap mena de dubte, un dels temes principals de la vida política a Espanya en els pròxims anys.

Però a Catalunya els efectes no seran exactament els mateixos. Primer,perquè la dreta que es vol reconstruir al conjunt d´Espanya aquí ja existeix. Segon,perquè aquesta dreta ha augmentat vots i ha reduït les distàncies respecte a l´esquerra, malgrat que no hagi aconseguit la majoria i que hagi quedat força tocada pel gran fracàs de l´operació reformista.

Què passarà aquí ? A parer meu entrem en una etapa d´auge del radicalisme nacionalista,dintre i fora de CIU. D´una banda, perquè els mateixos dirigents se situaran a la defensiva i hauran de compensar, encara que sigui passivament, el malestar que l´operació reformista ha provocat en molts militants. D´altra banda, perquè en la base militant la justificació que predominarà per explicar la catàstrofe del reformisme serà que Miquel Roca no ha triomfat perquè és català i que,per tant, els catalans no tenim res a fer ni dir en la política espanyola, excepte si deixem d´actuar com a tals, segons l´expressió de Jordi Pujol. Finalment, els dirigents de CIU hauran d´intentar conciliar tot això amb la necessitat de mantenir i ampliar els vots que han arrabassat a Coalició Popular i és molt possible que l´única via que trobin sigui l´accentuació dels aspectes carismàtics i populistes del pujolisme. Hi haurà, a més, la pressió d´un nacionalisme independentista,el qual intentarà transplantar a Catalunya la pressió i la tensió que ha permès l´auge de Herri Batasuna al Pais Basc, amb les conseqüents repercusions no sols en les files del nacionalisme sinó també en el conjunt de la societat catalana.

Amb aquesta perspectiva com a teló de fons, és un fet que les eleccions generals han confirmat i reforçat el bipartidisme a Catalunya. La baixada relativa de Coalició Popular, la molt difícil afirmació de l´Unió de l´Esquerra Catalana,la desfeta de les altres opcions comunistes i la desaparició d´Esquerra Republicana com a força parlamentària ho subratllen prou clarament.

El bipartidisme s´ha consolidat, a parer meu, de manera irreversible. I no perquè només hi hagi dos partits i els altres estiguin condemnats,sinó perquè aquesta és ja amb caràcter definitiu la lògica política de la societat catalana, una lògica bipolar amb dos partits ampliament dominants en cadascun dels dos pols, CIU i el PSC-PSOE. El nacionalisme convergent ha tendit i tendirà a ocultar aquest fet amb el seu populisme interclassista, presentat com a nacionalisme. Però el plantejament de l´operació reformista ha deixat les coses clares i l´esquerra haurà d´insistir en

aquest aspecte de la qüestió i no permetre cap ambigüitat més.

Però aquestes eleccions no sols han confirmat el bipartidisme. Juntament amb això hi ha hagut una disminució de la distància electoral entre la dreta i l'esquerra i CIU ha recuperat terreny enfront dels socialistes, respecte a les eleccions de 1982. I bé que CIU no hagi aconseguit l'objectiu de ser la primera formació política de Catalunya en unes eleccions generals,el fet és que en aquestes eleccions la dreta en el seu conjunt ha avançat i l'esquerra en el seu conjunt ha retrocedit i que aquesta tendència és la mateixa de les eleccions autonòmiques, encara que no de manera tan espectacular. Finalment, no podem oblidar que el bipartidisme només és una part del problema. Molts vots de l'esquerra s'han perdut en l'abstenció. Això vol dir que molts ciutadans s'han desentès de la qüestió i que l'esquerra haurà de fer un gran esforç per recuperar aquests ciutadans, més enllà de l'estricta batalla electoral.

Entrem,doncs, en una etapa difícil.Les pròximes eleccions municipals seran la primera prova de foc d'aquest bipartidisme.I les autonòmiques de 1988 la segona i potser definitiva. Davant el previsible auge del radicalisme nacionalista, l'esquerra haurà de trobar un punt d'equilibri no gens fàcil per tal de no deixar en mans del nacionalisme la defensa de la identitat nacional catalana ni permetre el tancament de la nostra societat en ella mateixa, al marge de la resta d'Espanya.

I juntament amb això,l'esquerra haurà de resoldre el problema de la seva articulació en un dels dos pols de la política catalana.Els socialistes hauran de definir la seva actitud respecte als altres components de l'esquerra i aquests hauran de definir les seves relacions amb els socialistes, sabent que en el conjunt de l'esquerra l'eix principal és el PSC-PSOE i que no hi ha alternatives d'esquerra globals al marge dels socialistes. No és un simple problema teòric. Caldrà saber,per exemple, si l'esquerra en el seu conjunt voldrà o no que l'Ajuntament de Barcelona i els altres grans Ajuntaments de Catalunya continuïn dirigits per l'esquerra o no i,per tant, caldrà discutir sense prejudicis qué i com s'ha de fer per aconseguir-ho. I caldrà saber també si l'esquerra en el seu conjunt voldrà guanyar les eleccions autonòmiques o si renuncia a fer-ho. I si realment vol guanyar, també caldrà discutir sense prejudicis què cal fer des d'ara per aconseguir-ho,definint quin paper li toca jugar a cadascú.

Aquest és, a parer meu, el contingut essencial de la pròxima etapa a Catalunya: posar en comú el màxim de coses possible, definir objectius i papers, recuperar entusiasmes i vèncer passivitats i abstencions, refer una hegemonia política i cultural i, finalment, guanyar les eleccions municipals i autonòmiques.Són els diferents aspectes inseparables d'una mateixa acció.

El Molí, 3 juliol 1986